

Yttrande från Regionkommittén om "Kommissionens grönbok — Europeiska unionens roll inom turismområdet"

(96/C 126/05)

Den 24 april 1995 beslutade kommissionen i enlighet med artikel 198c i Fördraget om Europeiska unionen att begära Regionkommitténs yttrande över grönboken om unionens roll inom turismområdet.

Den 19 juli 1995 beslutade Regionkommittén att bereda nämnda yttrande och att underutskott 2 "Turism, Landsbygdsområden" skulle ansvara för beredningen av kommitténs arbete på detta område. Föredragande var Bent Hansen.

Regionkommitténs underutskott 2 "Turism, Landsbygdsområden" antog yttrandet vid sitt sammanträde den 6 september 1995.

Vid sin 10:e plenarsession den 15-16 november 1995 (sammanträdet den 16 november 1995) antog Regionkommittén följande yttrande.

Bakgrund

Regionkommitténs yttrande av den 2 februari 1995 om "En utvecklingspolitik för turismen i EU:s landsbygdsområden" (dok. CdR 6/95 fin).

- De nuvarande behoven och möjligheterna inom områdena välfärd, sysselsättning, levnadsstandard och teknologi gör turismen till en framtidsnäring.
- Turismen kan bidra till ekonomisk och regional utveckling och mångfald.
- Turismen kan bidra till den ekonomiska och sociala samhörigheten och till att minska skillnaderna i utvecklingsnivå mellan olika landsändar och regioner inom EU.
- Många lokala och regionala myndigheter besitter kompetens inom turismområdet.

Allmänna kommentarer

1. Regionkommittén noterar med tillfredsställelse grönbokens kartläggning av gemenskapens tidigare insatser inom turismområdet och de mångsidiga sambanden mellan utveckling av turism och ett stort antal gemensamma politiska program och medel.

Med hänsyn till lokala och regionala myndigheters avgörande inflytande över utvecklingen av turismen påpekar Regionkommittén att det verkar meningsfullt med en komplettering av framställningen om de lokala och regionala ansvarsområdena i bilaga 3 i grönboken. Kommittén förklarar sig beredd att ställa nödvändigt informationsmaterial om sina medlemsregioner till förfogande via sina medlemmar.

Kommittén instämmer också i den klara analysen av gemenskapsåtgärdernas bidrag till turismen och de olika perspektiven om EU:s framtida betydelse för turismen.

Kommittén berömmar kommissionen för den omfattande rådgivningsprocess som grönboken har givit upphov till.

Målen med gemenskapens framtida insatser för turismen

2. Regionkommittén understryker att de "insatser" och "aktiviteter" från EU:s sida som nämns nedan måste vara förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Regionkommittén betonar behovet av att klargöra och fastställa gemenskapens mål för turismen och behovet av att undersöka möjligheterna att uppnå dessa mål genom samordnade insatser inom nuvarande politiska program.

Regionkommittén anmodar kommissionen att komma med förslag på området.

3. Regionkommittén anser att gemenskapens mål på turismområdet bör vara att bidra till att skapa en ekonomiskt, kulturellt och miljömässigt bärkraftig utveckling som även på lång sikt är till gagn för turister och näringsliv såväl som för lokalbefolkning.

Kommittén anser därför att beaktandet av företag och turister såsom konsumenter är viktiga mål i samband med insatser på gemenskapsnivå inom turismområdet.

Vi understryker dock att det finns en tredje grupp som behöver uppmärksammas i samband med utvecklingen på turismområdet, nämligen befolkningen på turistmålen.

4. Regionkommittén anser det vara av central betydelse att turistindustrin i linje med andra näringar ges ramvillkor och fri tillgång till näringspolitiska instrument som bidrar till att harmonisera konkurrensvillkoren och skapar tillväxt och sysselsättning.

Så långt det möjligt bör insatserna på turismområdet utgöra en integrerad del i en mer mångsidig och välgrundad ekonomisk utvecklingsstrategi.

5. Regionkommittén pekar slutligen på betydelsen av att gemenskapen på ett tidigt stadium förenar de lokala och regionala parterna, dvs. myndigheter och företag, som har huvudansvaret för utvecklingen av turismen.

Samarbete och partnerskap

6. Regionkommittén påpekar att turismen inte bara i politisk mening utan också praktiskt sett är ett mycket komplext område:

— De kommersiella aktörerna inbegriper mindre och medelstora företag såväl som multinationella hotellkedjor och flygbolag.

— Produkterna omfattar allt från storstadsturism och "mega-attraktioner" till cykelturism och landsbygdsturism.

— Lokalbefolkningen på olika turistmål utgör inte en homogen grupp. Några får sin utkomst från turismen medan andra menar att turismen är en påfrestning på den lokala miljön och kulturen.

— Myndigheterna besitter en bred kompetens inom turismområdet.

7. Regionkommittén har därför uppfattningen att en positiv utveckling av turismen förutsätter samarbete på alla nivåer i unionen:

— Mellan privata leverantörer av turistprodukter och tjänster.

— Mellan offentliga och privata parter med ansvar på turistområdet.

— Mellan myndigheter på olika nivåer inom unionen: kommissionen, medlemsstaterna och lokala och regionala myndigheter.

— Mellan olika ansvarsområden på varje nivå inom unionen — mellan kontor och avdelningar i lokala och regionala förvaltningar, mellan medlemsstaternas olika ministerier och mellan kommissionens olika avdelningar.

8. Regionkommittén understryker att samarbete genom partnerskap på alla dessa nivåer kommer att stärka varje enskild insats.

Regionkommittén betonar också att en enda aktör inte kan definiera och bära ansvaret för upprättandet av nödvändigt samarbete och åstadkomma önskad positiv utveckling. Ansvaret är gemensamt men myndigheterna kan spela en särskild roll när det gäller att stimulera samarbetet på turismområdet genom att garantera att det tas hänsyn till det allmännas intressen vid utvecklingen av turismen och genom att fortsatt bidra till utvecklingen av allmänna intresseområden som till exempel naturområden, kulturarv, fritidsinrättningar och infrastruktur.

9. Regionkommittén vill särskilt peka på de regionala och lokala myndigheternas möjligheter att spela en huvudroll när det gäller att upprätta partnerskap och samarbete till gagn för en långsiktig utveckling av turismen. De folkvalda, regionala och lokala råden och organen har redan i stor utsträckning tagit på sig ansvaret för strategier för turismen på regional och lokal nivå som utifrån en sammanvägning av olika hänsyn ger en utgångspunkt för en långsiktig och gemensam utveckling av en bärkraftig turistnäring.

Kommittén uppmanar kommission att omgående främja interregionalt och lokalt samarbete på turismområdet, för att därigenom stärka de lokala och regionala myndigheterna i deras roll som initiativtagare och ansvariga i frontlinjen för utvecklingen av turismen i Europa.

10. Regionkommittén anser att man inte får glömma bort att näringsidkare, länder, regioner och andra geografiska områden också stimuleras till att utveckla turismen genom en sund konkurrens om turisterna.

EU:s framtida betydelse för turismen

11. Regionkommittén menar att mera aktiva och samordnade EU-insatser är nödvändiga till följd av turismens dynamiska utveckling och möjligheter, och i synnerhet på grund av turismens komplicerade band till många av unionens ansvarsområden.

12. Regionkommittén anser emellertid inte att man, utanför den aktuella ramen av gemenskapsåtgärder, behöver skapa rättsliga grunder för en turistpolitik inom gemenskapen.

Det är dock nödvändigt att de initiativ som tas på unionsnivå stöds av en överskådlig och samordnad grundval för att ge insatserna nödvändig legitimitet och därigenom åstadkomma samordning och effektivitet.

13. Kommittén understryker att unionens insatser på turismområdet skall baseras på subsidiaritetsprincipen. För övrigt kan alla försök att skapa en gemensam europeisk profil bara tjäna till att utplåna de individuella och kulturella identiteter som medlemsstater samt lokala och regionala myndigheter för närvarande framhäver när de marknadsför sig som resmål. ReK betonar därför att ansvaret för marknadsföringen på turismområdet inte skall vila på unionen utan på lokala, regionala och nationella myndigheter och organisationer.

Gemenskapens insatser skall dessutom göras med beaktande av de olika förhållanden som råder i olika delar av gemenskapen som till exempel stads- och landsbygdsområden eller bergs- och kustområden med olika miljömässiga och kulturella egenskaper av värde för turismen.

14. Regionkommittén anser att fördelarna med insatser på unionsnivå är störst i följande sammanhang:

- 1) En intern samordning av insatserna mellan kommissionens olika generaldirektorat.
- 2) Kompletterande insatser till nationella, regionala och lokala strategier.
- 3) Som inspiration och stöd till lokala och regionala initiativ.

15. Regionkommittén framhäver behovet av en sektoriell samordning mellan kommissionens olika ansvarsområden på grund av ansvarsfördelningen när det gäller olika politiska domäner av stor betydelse för utvecklingen av turismen. Denna ansvarsfördelning tas upp i avsnitt A II i grönboken.

Kommittén vill att gemenskapens målsättningar inom turismområdet integreras med utformningen och genomförandet av gemenskapens politik på andra områden såsom miljö, kultur, små och medelstora företag, den inre marknaden, forskning och teknologi, transport och utbildning.

Vi hoppas att fastställandet av klara mål för gemenskapens insatser på turismområdet kommer att bidra till en ökad förståelse för vikten av att hänsyn tas till turismen vid utformningen och genomförandet av handlingsplaner och program på dessa och andra områden.

Det bör dessutom införas interna regler och förfaringsätt som ger målsättningarna på turismområdet den prioritet de förtjänar.

16. Regionkommittén understryker att det finns behov av att likställa turismnäringarna med andra näringar när det gäller gemenskapens strukturfonder och påpekar att regionala och lokala myndigheter skall kunna samordna användandet av medel från strukturfonderna med nationellt tilldelade medel för främjandet av turismen.

Kommittén anser det också vara viktigt att man så långt det är möjligt samordnar gemenskapens allmänna målsättningar på turismområdet och tilldelning av medel från strukturfonderna på så sätt att lokala och regionala behov och prioriteringar alltid ligger till grund för de initiativ som gemenskapen stöder på lokal och regional nivå.

17. Regionkommittén betonar att gemenskapens handlingsplaner på turismområdet bör ses som ett värdefullt instrument för genomförandet av pilotprojekt och kunskapsspridning.

Däremot bör handlingsplanerna inte frånta de lokala och regionala parterna deras ansvar för utformningen och genomförandet av bärkraftiga och avvägda lokala och regionala utvecklingsstrategier. De bör heller inte frånta näringsidkarna deras kommersiella ansvar för att utveckla och marknadsföra nya turistprodukter och tjänster.

Särskilda synpunkter

18. Regionkommittén framhäver gemenskapens betydelse i samband med pilotprojekt och kunskapsspridning, särskilt vad gäller företeelser som geografisk och säsongsmässig variation, förbättrade utbildnings- och arbetsförhållanden och möjligheterna att göra turistindustrin konkurrenskraftigare på global nivå.

Regionkommittén ber därför kommissionen att organisera ramarna, bedömningen och fördelningen av pilotprojekten på ett effektivare vis än vad som varit fallet under perioden 1993-1995, så att resultaten av projekten är av högsta möjliga kvalitet och kan spridas till största möjliga antal parter som är intresserade av dem. Prioritet skall ges till projekt som anger lösningar på de problem som turismen skapar på miljöområdet och som utarbetas i form av pilotprojekt med deltagande av parter med erfarenheter från olika ekonomiska utvecklingsnivåer från flera medlemsstater.

19. Regionkommittén pekar på betydelsen av att i sammanhanget i större grad uppmärksamma "företagsturismen", dvs sammanträden, kurser, motivationsresor, kongresser och konferenser. På detta område kan man uppnå synergieffekter mellan gemenskapens insatser för turismen och internationaliseringen av den europeiska ekonomin via den inre marknaden och andra europeiska politiska program.

En annan form av "företagsturism" utgörs av turistresor med syfte att göra studiebesök på stora tekniska anläggningar, stora företag, offentliga inrättningar etc.

20. Regionkommittén anser det vara ändamålsenligt att gemenskapen i samarbete med andra relevanta organ fortsätter sitt arbete med att samordna och sammanställa

statistik och information inom turismområdet till hjälp för de parter, t ex näringsidkare och lokala och regionala myndigheter, som skall utveckla nya turistprodukter.

21. Regionkommittén anser att många av de aktiviteter som gemenskapen rekommenderar och bedriver i förhållande till små och medelstora företag kan vara till stor nytta för turismnäringen. Detta gäller inte minst insatser för utbildning och nya teknologier och metoder.

Slutsatser

22. Regionkommittén

- stöder tanken på samordnade och genomskådliga riktlinjer för de aktiviteter som på unionsnivå genomförs för turismen,
- rekommenderar att det skapas en grundval som garanterar att unionen tar större hänsyn till olika intressen inom turismområdet i samband med planläggning och genomförande av gemenskapens politik på andra områden,
- anser inte att detta nödvändigtvis behöver innebära någon ändring av nuvarande juridiska förhållanden eller utökade befogenheter på unionsnivå,

— anser att kommissionens grönbok utgör ett steg i rätt riktning mot att ge turismen den uppmärksamhet den förtjänar i unionens beslutsprocess och anmodar kommissionen att komma med konkreta förslag på målsättningar och medel för unionens insatser till gagn för turismen,

— anmodar kommissionen att basera sin kommande rapport till rådet i samband med regeringskonferensen 1996 på partnerskaps-, komplementaritets- och subsidiaritetsprinciperna och att understryka lokala och regionala myndigheters ansvar och möjligheter i samband med utvecklingen med turismen,

— anser att avsnitt C III i grönboken (om en intensifiering av gemenskapens insatser på grundval av de nuvarande fördragen) utgör den bästa utgångspunkten för kommissionens fortsatta arbete, eftersom alternativ C III ger en tydlig politisk signal om att den nuvarande rättsliga grunden (artikel 3t i Maastrichtfördraget) är lämplig för att unionen skall kunna nå alla ovannämnda målsättningar.

— begär att Regionkommittén skall inbegripas i det fortsatta arbetet med att utveckla målsättningar och medel beträffande unionens roll på turismområdet.

Bryssel den 16 november 1995.

Regionkommitténs

ordförande

Jacques BLANC